

ZRCALO

GLASILO DELAVCEV
ZDRAVSTVENEGA CENTRA DR. JOŽETA POTRČA
ORMOŽ — PTUJ

ŠTEVILKA 3
OKTOBER 1989
LETO VIII.

GRADIVO ZA SEJO DS ZC DNE 30. 10. 1989

ANALIZA družbeno-ekonomske upravičenosti reorganizacije Zdravstvenega centra „Dr. Jožeta Potrča” Ormož-Ptuj v enovito delovno organizacijo Zdravstveni center „Dr. Jožeta Potrča” Ormož-Ptuj

PREDSTAVITEV ZDRAVSTVENEGA CENTRA:

Zdravstveni center dr. Jožeta Potrča Ormož — Ptuj (v nadaljnjem besedilu: ZC) je temelje svoje samoupravne organiziranosti postavil pred desetimi leti. Samoupravno organiziranost je nekajkrat izpopolnil, nazadnje decembra 1985. leta (oziroma julija 1989 s priključitvijo obratne ambulante Agis Ptuj k tozdu OZV Ptuj in Zobozdravstvu Ptuj). Sedaj sestoji iz petih tozdov in dsss.

Sama delovna organizacija ima skromne izvršilne pristojnosti. Te so predvsem: najemanje kreditov, razpolaganje z združenimi sredstvi polovice amortizacije in rezervnim skladom ter delom sklada skupne porabe. Tozdi so prepustili samoupravnim in poslovnim organom delovne organizacije še vlogo koordinatorja poslovnih, strokovnih in delovno-organizacijskih aktivnosti, vse ostale funkcije pa obdržali v svoji pristojnosti.

Dsss opravlja pretežno finančno-računovodska, kadrovska, plansko-analitska in pravna strokovna opravila ter del splošno administrativnih opravil, medtem ko so v pristojnosti posameznih tozdov ostala opravila vseh vrst nabav, organizacije delovnega procesa in tehnično-vzdrževalna dela ter administrativna dela za samoupravne in poslovne organe tozdov.

V ZC je bilo septembra 1989 zaposlenih 1.091 delavcev,

od tega t. im. »zdravstvenega kadra« 656 delavcev, »nezdravstvenega« pa 435 delavcev (40% - od tega v dsss 5%).

Gravitacijsko območje ZC so pretežno prebivalci občin Ptuj in Ormož, za psihiatrično bolnišnico pa še Pomurje, v manjši meri pa k ZC gravitirajo tudi prebivalci naših sosednjih občin Slovenije in Hrvaške. Skupno je to 100.000 uporabnikov zdravstvenih storitev.

Leta 1988 je bilo v ZC zdravstveno oskrbljenih 144.570 bolniško-ležalnih dni in opravljenih 1.543.000 storitev v ambulantah, dispanzerjih in na domu. V laboratoriju in rentge-nu je bilo opravljenih 685.350 analiz in preiskav. Poleg tega se v ZC opravlja še dejavnost transfuzijske postaje, lekar-ne, patronažne in reševalne službe.

ZC pridobiva dohodek iz svobodne in neposredne menjave dela. Svobodna menjava dela poteka v občinah Ptuj in Ormož, neposredna pa s podjetji ptujske in ormoške občine, s sosednjimi zdravstvenimi skupnostmi in z občani — samoplačniki. V letu 1988 je ZC pridobil 16.847 mio din iz svobodne (59 %) in 11.909 mio din iz neposredne menja-ve dela (41 %).

Poslovanje je ZC v letu 1988 zaključil brez izgube, s 1.062 mio din ostanka čistega dohodka (4 % glede na us-tvarjeni prihodek). V poslovanju I. polletja 1989 je v ZC za 10.924 mio din ugotovljene izgube (19 % ustvarjenega prihodka).

UGODNI VPLIVI DOSEDANJE SAMOUPRAVNE ORGANIZIRANOSTI NA RAZVOJ ZC:

Samoupravna organiziranost ZC v temeljne organizacije je omogočala nemoten samostojni strokovni razvoj posameznim zaokroženim delom delovne organizacije brez motečega vpliva t. im. »usklajevanja interesov« z drugimi deli. Zaradi tega se je večinski del ZC v 10-letnem razvoju npr. bistveno okrepil s strokovnimi kadri. Število delavcev z visokošolsko izobrazbo in specializacijo se je od leta 1976 do 1988 povečalo za 42 % (od 106 delavcev na 151 delavcev).

Glede na tako organiziranost ZC (v 5 tozd) je bil mogoč tudi izrazito neposreden vpliv občinskih zdravstvenih skupnosti na stanje in razvoj tistih enot ZC, ki so finanširane pretežno iz svobodne menjave dela ene občine.

Planski razvoj posameznih delov ZC v eni delovni organizaciji je povzročil koncentracijo nekaterih strokovnih dejavnosti (laboratorijska, rentgenska in ultrazvočna diagnostika v Ptuju, fizioterapija v Ptujskih toplicah, reševalna služba v Ptuju in Ormožu, »mali« kirurški posegi v Ptuju ...), sodelovanje specialističnih strok (ginekologi, pediatri, internisti ...) in neke vrste notranjo delitev strokovnega dela glede na optimalnost pogojev (specialistične ambulante — splošne ambulante). Te prednosti so ugodne za kvaliteto medicinskega dela in za racionalizacijo stroškov poslovanja. Z združevanjem sredstev amortizacije je bilo mogoče nabavljati medicinsko opremo in posodabljati prostore, predvsem tistim delom ZC, ki tega ne bi zmogli storiti naenkrat z lastnimi sredstvi. Na takšen način so se lahko vsi deli ptujsko-ormoškega zdravstva enakomerneje razvijali.

Oblikovanje skupnih strokovnih služb ekonomskega, plansko-analitskega, pravnega in kadrovskega področja v eni delovni organizaciji omogoča ekonomično in kvalitetno funkcioniranje finančno-računovodskih, plansko-analitskih, pravnih, kadrovskih in drugih dejavnosti za vse enote ZC.

V delovni organizaciji uveljavljena merila solidarnosti in vzajemnosti med vsemi zdravstvenimi delavci ptujske in ormoške občine ustrezneje urejajo družbeno-ekonomski položaj zaposlenih in dajejo varnost izplačilu najoptimalnejših mesečnih akontacij osebnih dohodkov ne glede na medletni finančni položaj posameznih delov ZC. Ugodnost tega faktorja je eden najmočnejših povezovalnih dejavnikov zdravstvenih delavcev ptujskega in ormoškega območja in pomemben faktor »socialnega miru« v ZC. V zadnjih petih letih je bila letna usklajenost OD delavcev ZC z gospodarstvom ptujske občine takšna (po metodologiji republiškega komiteja za delo):

- 1984. leta 88 %
- 1985. leta 95 %
- 1986. leta 95 %
- 1987. leta 104 %
- 1988. leta 99 %

Samoupravna povezanost delov ptujskega in ormoškega zdravstva v delovni organizaciji je omogočila tudi kvalitetno informiranje samoupravljalcev in poslovnih delavcev vseh enot. S tem so se izboljšale možnosti za usklajevanje samoupravnih interesov izvajalcev z uporabniki zdravstvenih storitev v občini, regiji in republiki.

NEUGODNI VPLIVI DOSEDANJE SAMOUPRAVNE ORGANIZIRANOSTI NA RAZVOJ ZC:

Razdrobljeno poslovanje zdravstva v temeljnih organizacijah v celovitem ptujsko-ormoškem zdravstvu obremenjuje takšen razvoj, kot ga želijo uporabniki zdravstvenih storitev oz. ga narekuje hiter razvoj medicinskih strok. Za

razvoj ZC je breme vsak občutek samozadostne majhnosti in tehnološke skromnosti, izražanje pesimističnih ekonomskih perspektiv, preambiciozno zastavljene prostorske širitve, nestvarne možnosti uvajanja novih strok, nepotrebno podvajanje dejavnosti itd. Zaradi pomanjkanja pristojnosti je vpliv samoupravnih in poslovnih organov delovne organizacije na samoupravne in poslovne organe tozda neučinkovit.

Neugodni vpliv tozdovske razdrobljenosti se kaže v ostajanju povezovanja medicinskih strok, zamujenih priložnostih realnih investicijskih vlaganj, nezadovoljstvu občanov — uporabnikov, nezadovoljstvu zdravstvenih delavcev — nosilcev dejavnosti, v kritiki ustanoviteljevih organov in končno v neizpolnjenem srednjeročnem planu ZC. Ta negativni vpliv »nemoči« sedanje samoupravne organiziranosti ZC je vse izrazitejši (zdravljenje na domu — bolnišnični zdravniki, »urgentni center«, izgradnja zdravstvenih prostorov, specialistične ambulante v zdravstvenih postajah, zobozdravstvene ambulante v podjetjih, »medtozdovska« zdravstvena birokracija — pacienti, dva laboratorija v Ormožu ...).

Organizacija skupnih opravil v »tozdovska« organiziranem ZC ni ekonomična, ker vodstva večine tozdov težijo k celoviti zaokrožitvi vseh delovnih funkcij. Tako imajo v ZC skoraj vsi tozdi organizirane lastne tehnično vzdrževalne ekipe, lastne prevoznike kapacitete, lastne nabavne službe, lastno administracijo poslovanja tozda ter poleg vodij tozda še celo strokovne pomočnike vodjem tozda ... V naštetih službah je zaposlenih 78 delavcev (brez administrativnih delavcev ambulant in bolnišničnih oddelkov ter brez delavcev v pralnicah, kuhinjah, šivilskih delavnicah, brez čistilk, reševalne službe in dsss).

Verjetno kvaliteti organizacije dela in poslovanja v ZC ne ustreza število delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi ter poslovnih delavcev. Vseh teh je 45. V ZC je 7 delavskih svetov s 84 delegati in vrsta drugih samoupravnih organov, ki vplivajo na poslovne in delovno-organizacijske odločitve. Tako obsežen sistem samoupravnega odločanja in usklajevanja na dveh nivojih (tozd : DO) je kompliciran, počasen in tog ter ne uspeva dajati ustreznih in hitrih odločitev, ki jih zahtevajo sodobni procesi vodenja. Hitre in kompetentne odločitve zahtevajo še prav posebno nestabilne družbeno-ekonomske razmere sedanjega časa. V vsej tej delegatski in poslovedeči množici daleč zaostaja število sej strokovno-medicinskih kolegijev, čeprav bi prav ti, glede na smotrnost samoupravne organiziranosti zdravstva, morali imeti prioriteto (večino). V letu 1988 je bilo namreč v ZC preko 288 sej raznih samoupravnih organov ter 32 sej strokovno-medicinskih kolegijev (razmerje 9 : 1!).

Gospodarjenje s prihodkom, ki se sedaj opravlja na sedmih mestih (5 tozdov, dsss, ZC) je dejansko malenkostno. Materialni stroški in osebni dohodki predstavljajo namreč tudi do 90 % prihodka (1988. leto) vsakega tozda. Povprečno 14 % prihodka, s katerim gospodarji posamezni tozd, zaradi majhnosti obsega teh sredstev nima tako pomembnega učinka na uspešnost ekonomskega razvoja tozdov, da bi to odtehtalo vse ostale slabosti sedanje »tozdovske« organiziranosti ZC. Bistveno večji učinek bi bil, če bi se z vsemi temi sredstvi gospodarilo na enem mestu (večji obseg sredstev).

Politični in ekonomski sistem naše družbe sta se s sprejemom ustavnih amandmajev, zakona o podjetjih in ostalih sistemskih zakonov razvila v novo kategorijo. Temu razvoju mora slediti tudi samoupravna organiziranost gospodarskih in negospodarskih organizacij. Nova samoupravna organiziranost naj pospešuje, ne pa zavira delovno in ekonomsko uspešnost delovnih organizacij.

Tudi zdravstveni center dr. Jožeta Potrča Ormož — Ptuj, ki je bil s svojo samoupravno organiziranostjo v preteklem desetletju zagotovo uspešen, vendar v takratnih družbeno-ekonomskih in družbeno-političnih okoliščinah, se bo moral reorganizirati. Slabost bi bila, če tega ne bi storili sedaj, ko je za to ustrezen čas, kajti s svojo »tozдовsko« organiziranostjo bomo ostali anahronizem sodobnosti (po 31. 12. 1989 v ptujski in ormoški občini verjetno ne bo več nobene tozdi!).

UPRAVIČENOST OBLIKOVANJA ENOVITE DELOVNE ORGANIZACIJE

Tehtanje ugodnih in neugodnih vplivov v desetletnem razvoju ZC, kot delovne organizacije ptujsko-ormoškega zdravstva s svojimi strokovnimi, delovnimi, finančnimi in socialno-političnimi dosežki dokazuje smotrnost, da ptujsko-ormoško zdravstvo tudi v naprej ostane celovito samoupravno organizirano. Takšna ocena je bila, pred enim oz. dvema letoma, oblikovana v ZC v analizi samoupravne organiziranosti (na podlagi DD o merilih za samoupravno organiziranost zdravstva v SRS) in v ptujskem izvršnem svetu ter ptujski občinski zdravstveni skupnosti (ob ocenjevanju razmer v zdravstvu). Nasprotnega mnenja, do sedaj, tudi ni bil noben organ v ormoški občini.

Delovna skupina, ki je letos v ZC obravnavala strokovne podlage za izdelavo te analize, je prav tako ocenila, da je »potrebno okrepiti vlogo delovne organizacije« oziroma »da je za odpravo večine sedanjih pomanjkljivosti potrebno sedanjo samoupravno organiziranost le dograditi, ne pa spreminjati«. Samoupravni in strokovni krogi ZC ter organi ustanoviteljev ptujsko-ormoškega zdravstva torej ne dajejo nobenih argumentov niti zahtev za razformiranje sedanje delovne organizacije. Nasprotno, postavljajo celo zahtevo, da se z notranjo reorganizacijo okrepi vloga ZC, temu pa najbolj ustreza oblika enovite delovne organizacije.

Enovita delovna organizacija z notranjimi organizacijskimi enotami, oblikovanimi po funkcionalnem oz. teritorialnem principu strok, bo ohranila in še celo poudarila samostojnost strokovnega razvoja posameznih zaokroženih delov ptujsko-ormoškega zdravstva. Razbremenila jih bo vseh poslovnih in poslovnih funkcij, ki so jih sedaj zahtevali tozdi, notranjim organizacijskim enotam, ki bodo tudi samoupravne enote, bo ostalo tako več časa in moči za strokovno delo in strokovni razvoj.

Enovita delovna organizacija bo gospodarila s celotnim prihodkom, ki bo, združen na enem mestu, predstavljal dovolj velik kapital za večje in pomembnejše poslovne odločitve. Pozitivni učinki dosedanjega združevanja sredstev amortizacije in skladov se bodo bistveno povečali. Odpravljeno bo dvonivojsko upravljanje in vodenje, ki ga pogojuje sedanja organiziranost in je, kot kaže praksa, premalo učinkovito za nemoteno poslovanje.

Organizacija strokovnega dela bo v enoviti delovni organizaciji poenotena in podrejena dogovorjenim strokovnim kriterijem. Razvoj strokovnih dejavnosti v splošnem zdravstvu, specialističnem zdravstvu, zobozdravstvu in medicinskih službah bo načrtovan, analiziran in usmerjen v enem centralnem strokovnem organu (medicinski kolegij) in voden po za medicinske zadeve pristojnem, članu kolegijskega poslovnega organa delovne organizacije. Odgovornost tega poslovnega strokovnega delavca bo neposredna, tako medicinski stroki kot uporabnikom zdravstvenih storitev. Strokovno vodenje bo zaradi neposrednosti odnosov izvršilno in prožnejše. Vpliv vodilnih delavcev medicinskih

in ostalih strokovnih enot na organizacijo celotnega strokovnega dela v ZC bo učinkovitejši, ker odločitve ne bodo razvodele ob »tozдовskih« pregradah. Strokovna povezanost zdravnikov, zdravnikov specialistov in medicinskih služb bo lahko neposredna (brez posredovanja poslovnih struktur tozдов). To bo prispevalo k boljšim učinkom strokovno-medicinskega dela na zdravstveno varstvo uporabnikov (tudi posamičnega pacienta). Neposrednost strokovnih povezav bo prispevala novo bistveno kvaliteto razvoju strokovnega dela in je zaradi tega pomembna prednost za upravičenost oblikovanja enovite delovne organizacije. Enovita delovna organizacija bo sama po sebi v znatni meri opravila sedanjo »medtozдовsko« zdravstveno birokracijo.

V enoviti delovni organizaciji bo mogoče ekonomičneje in delovno učinkoviteje organizirati enotne tehnično-vzdrževalne službe. Te bodo dovolj velike in racionalno organizirane glede na potrebe delovišč v Ptuj in Ormožu.

Prav tako bodo združene skupne in strokovne službe vsega ptujsko-ormoškega zdravstva in organizirane za vsa strokovna in skupna opravila, ki morajo biti opravljena v kateremkoli delu enovite delovne organizacije. Nobenih razlogov ni, da te službe ne bi še naprej ohranile dvoje delovišče (na Ptuj in v Ormožu). Enovita delovna organizacija bo imela tudi potrebno število poslovnih delavcev (štiričlanski kolegijski poslovni organ) in delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi. Glede na naravo dela ptujsko-ormoškega zdravstva delavcev s posebnimi pooblastili in odgovornostmi verjetno ne bo bistveno manj kot sedaj, bo pa med njimi jasna hierarhična povezanost.

V enoviti delovni organizaciji bo le en delavski svet, torej bistveno manjši obseg in čas za samoupravno odločanje, ki bo enonivojsko, konkretno in dovolj prožno za hitre in kompetentne odločitve. Tudi odgovornost delegatov in poslovnih organov za sprejete odločitve bo mnogo bolj konkretna in stvarna, kot je sedaj.

Novi ekonomski in politični temelji družbe pogojujejo uspešnost delovnih organizacij in njihovo delovno in finančno uspešnostjo. Za uspešnost ZC moramo tako zagotoviti kvalitetno strokovno medicinsko delo in ustrezne finančne pogoje za ugoden družbeno-ekonomski položaj zdravstvenih delavcev. Uspešno strokovno medicinsko delo bo omogočeno s strokovnimi kadri, opremo in ustreznimi prostori, ustrezen finančni položaj pa je odvisen od zadovoljstva 100 tisoč uporabnikov naših zdravstvenih storitev in umnega gospodarjenja. Enovita delovna organizacija vse to zagotavlja mnogo bolj, kot bi to lahko zagotovila množica tozдов.

Na Ptuj, 16. oktobra 1989

Direktor
Zdravstvenega centra Ormož-Ptuj
Milan Jager, dipl. vet.

Za izdelavo te analize je bilo uporabljeno naslednje gradivo: Poročilo delovne skupine za pripravo strokovnih podlag za izdelavo elaborata o novi samoupravni organiziranosti ZC, Stališča izvršnega sveta SO Ptuj o uresničevanju zdravstvenega varstva v občini Ptuj (november 1988) in Stališča OZS Ptuj o isti zadevi, Zaključni račun ZC za leto 1988, Poročilo o delu in zaposlovanju v ZC v letu 1988, stanje kadrov v ZC in gibanje OD v ZC.

Analizo so pripravljali: poslovodna delavca ZC in delavci s posebnimi pooblastili v dsss.

Za analizo je odgovoren direktor Zdravstvenega centra dr. Jožeta Potrča Ormož—Ptuj.

OSNUTEK

GS

II 363 704 1989

920093738,3

COBISS

SAMOUPRAVNEGA SPORAZUMA O ZDRUŽITVI V ENOVITO DI
ZDRAVSTVENI CENTER »Dr. JOŽETA POTRČA« ORMOŽ

1. člen

Delavci, organizirani v zdravstvenih temeljnih organizacijah združenega dela Osnovno zdravstveno varstvo Ptuj, Zdravstveni dom Ormož, Zobozdravstvo Ptuj, Splošna bolnišnica Ptuj, Psihijatrija Ormož in delavci Delovne skupnosti skupnih služb, se s tem samoupravnim sporazumom združujejo v enovito zdravstveno delovno organizacijo Zdravstveni center »dr. Jožeta Potrča« Ormož-Ptuj (v nadaljnjem besedilu: Zdravstveni center).

2. člen

Firma delovne organizacije je: Zdravstveni center »dr. Jožeta Potrča« Ormož-Ptuj, p. o. (popolna odgovornost).

Sedež delovne organizacije je na Ptuj, Potrčeva ulica 21 a.

3. člen

Dejavnost Zdravstvenega centra je splošno in stomatološko ambulantno, dispanzersko, specialistično in hospitalno zdravstveno varstvo, medicinske diagnostične storitve, nudenje prve medicinske pomoči in reševalni prevozi.

Podrobneje so dejavnosti Zdravstvenega centra opredeljene v statutu.

4. člen

Zdravstveni center nastopa v pravnem prometu ter sklepa v svojem imenu in za svoj račun vse pravne posle.

Zdravstveni center odgovarja za obveznosti v pravnem prometu z vsemi sredstvi s katerimi razpolaga in jih uporablja s popolno odgovornostjo (p. o.).

5. člen

Notranja organizacija Zdravstvenega centra je opredeljena v statutu.

Zdravstveni center vodi kolegijski poslovodni organ, ki ga sestavljajo:

- predsednik,
- član, pristojen za medicinsko strokovne zadeve,
- član, pristojen za finančne in računovodske zadeve,
- član, pristojen za splošne zadeve.

7. člen

Zdravstveni center, kot enovita delovna organizacija, prične s poslovanjem 1. 1. 1990.

8. člen

Dosedanji samoupravni organi delovne organizacije opravljajo svoje dolžnosti do izvolitve novih.

Do imenovanja kolegijskega poslovodnega organa, vendar največ 6 mesecev, opravlja naloge predsednika kolegijskega poslovodnega organa vršilec dolžnosti.

9. člen

Vršilec dolžnosti predsednika kolegijskega poslovodnega organa predlaga spremembe statuta delovne organizacije Zdravstveni center »dr. Jožeta Potrča« Ormož-Ptuj pri registrskem sodišču.

Ptuj, 1989

Predsednik
delavskega sveta

Zdravstveni center »dr. Jožeta Potrča«
Ormož-Ptuj

OSNUTEK

STATUTA ENOVITE DELOVNE ORGANIZACIJE ZDRAVSTVENI CENTER DR. JOŽETA POTRČA
ORMOŽ — PTUJ (kratka predstavitev)

Statut enovite delovne organizacije obsega vse bistvene značilnosti nove organiziranosti Zdravstvenega centra.

Delovna organizacija bi naj prevzela s popolno odgovornostjo opravljanje vseh poslov, ki so se sedaj opravljali v tozdih in deloma na nivoju delovne organizacije. Poslovanje bo vodil kolegijski poslovodni organ, ki ga bodo sestavljali predsednik, član za strokovno-medicinske zadeve, finančno-računovodske zadeve ter za splošne zadeve. V osnutku statuta so predvidene organizacijske enote: Osnovno zdravstveno varstvo Ptuj, Zdravstveni dom Ormož, Zobozdravstvo Ptuj, Splošna bolnišnica Ptuj, Psihijatrija Ormož, Reševalna služba Ptuj, Vzdrževanje in oskrba Ptuj in Ormož, Finance, računovodstvo, analize in nabava, Splošne zadeve. Delovne enote bi vodili delavci s posebnimi pooblastili in odgovornostmi, katerih pristojnosti bo določil na predlog predsednika kolegijskega poslovodnega organa delavski svet delovne organizacije.

Delavski svet delovne organizacije je edini najvišji organ upravljanja v Zdravstvenem centru, saj se s prehodom v enovito delovno organizacijo ukinejo sedanji tozdi in isto-

časno prenehajo opravljati svojo funkcijo delavski sveti tozd.

Izvršilni organi delavskega sveta delovne organizacije naj bi bili trije:

- poslovni odbor;
- odbor za informiranje;
- na novo bi naj bil imenovan še odbor za kadrovske zadeve, ki bi prevzel pristojnosti sedanjih odborov za delovna razmerja.

V okviru delovnih enot bi se izoblikovale samoupravne skupine, katerih osnovna naloga bi bila dajanje mnenj, stališč in predlogov delavskemu svetu delovne organizacije.

Statut obsega sicer še veliko drugih določil, ki pa se bistveno ne spreminjajo v primerjavi s sedanjo ureditvijo v statutu delovne organizacije.

Delavci pa bodo po sprejetju osnutka statuta na delavskem svetu delovne organizacije prejeli v javno razpravo celotno besedilo akta.

Pripravila:

Nada Glažar, dipl. prav.